

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. . . . . 4 rals al mes.
Fora. . . . . 14 » trimestre.
Un número sol. . . . . 5 céntims.
Anúncis á preus convencionals.

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS				HORA, ESTACIÓ			HORA, CIUTAT		
Pera	Manresa,	Mixto	230	6	horas 52.	Demati	7	horas 15.	Demati
»	Manresa,	Mixto	232	8	» 44.	»	9	» 07.	»
»	Zaragoza,	Correu	260	10	» 37.	»	11	» »	»
»	Tarrassa,	Tranvia	2250	12	» »	»	12	» 23.	»
»	Lleyda,	Mixto	270	2	» 29.	Tarde	2	» 52.	Tarde
»	Manresa,	Exprés	252	5	» 43.	»	6	» 06.	»
»	Tarrassa,	Tranvia	2252	7	» 08.	»	7	» 31.	»
»	Manresa,	Exprés	250	8	» 17.	Nit	8	» 40.	Nit
DESCENDENTS				HORA, ESTACIÓ			HORA, CIUTAT		
De	Tarrassa,	Tranvia	2251	5	horas 38.	Demati	6	horas 01.	Demati
»	Manresa,	Tranvia	2253	8	» »	»	8	» 23.	»
»	Manresa,	Mixto	291	9	» 34.	»	9	» 57.	»
»	Lleyda,	Mixto	231	12	» 04.	Tarde	12	» 27.	Tarde
»	Tarrassa,	Mixto	297	1	» 12.	»	1	» 35.	»
»	Manresa,	Mixto	293	3	» 12.	»	3	» 35.	»
»	Zaragoza,	Correu	261	5	» 10.	»	5	» 33.	»
»	Manresa,	Mixto	295	8	» 15.	Nit	8	» 38.	Nit

Sortidas de Barcelona pera Sabadell. (Hora ciutat). Demati: 6'08, 8'03, 10'08, 11'28. Tarde: 1'58, 5'18, 6'28, 7'53.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, escepte 'ls següents: Expressos 252 y 250, correu 261 y tranvia 2253. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s' expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s' admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens s' deturan en l' Apeadero de la Rambla, escepte 'ls correus.

REFORMA NECESARIA

Segons notícies rebudas de Barcelona, confirmades per los periódichs de la capital, á primers del prop-vinent Novembre s' inagurarán en nostra Universitat Literaria, duas cátedras que han de contribuir poderosamente á propagar entre 'ls fills de Catalunya, lo coneixement de sa literatura y de son dret propi y peculiar.

Nos referim á las Cátedras de Literatura Catalana y de Dret Catalá, encarregadas respectivament á dos professors tan eminents y amants de nostra terra y sas institucions, com lo Sr. Rubió y Lluch y D. Joan de Deu Trias y Giró.

Ja era hora que gracias á la iniciativa de rectors com l' actual de nostra Universitat l' Excm. Sr. D. Manel Durán y Bás, 's portés á cap reforma tant important y necesaria. Si l' Estat cumplís ab sas obligacions, si l' Estat se preocupés del bé de sos súbdits en general, tenint en consideració la necessitat, aficions y costums de cada regió qu' el constitueixen; no seria necesaria la iniciativa de particulars pera donar á coneixe á cada una son dret y sa literatura; però l' administració está montada d' altre manera y tot lo que no es necessitat sentida per lo centralisme, deu fersen cas ómis.

Es cert que en la carrera d' advocat s' hi conta una assignatura ab títol de *Institució de dret civil, comú y foral*; pero encomenada generalment aquesta cátedra, como la majoria dels càrrechs administratius, en personas forasteras de la terra en la qual l' exerceixen, no tenen (hi ha excepcions) coneixement prou complet de sas institucions fonamentals; ni per altre part prou temps pera dedicar sa atenció á lo que no sigui explicació del Códich civil, que dit sia de pás es molt mes cómodo puig en 2102 articles trovan recopilat tot lo dret vigent y no es necessari que remoguin volums y mes volums pera desentranyar lo verdader sentit de las disposicions del dret de cada regió, pera inculcarlo á sos deixebles. Sense anar molt lluny tenim un exemple práctic de lo qu' acabém de dir en l' actual catedràtic d' aquella assignatura á Barcelona D. Modest Falcon, quinas idees sobre nostre dret, son ben conegudas, puig encare viu l' indignació causada per la manera com lo tractá en son discurs inaugural del present curs, llegit en lo Paraninfo de l' Universitat.

Lo natural fora que l' Estat creés en cada regió las cátedras esmentadas, puig no sols á Catalunya, sinó á Navarra, Aragó, Valencia, Mallorca, Provincias Vascongadas Galicia etz. contan ab dret propi y literatura propia, quin coneixement es bastán defectuós com lo de tots los drets generals de cada regió puig tan sols las personas que pera sa professió dehen dedicarse constantment al estudi de questions jirudicas y literarias arriban en los últims anys de sa vida á coneixer lo que fou fruyt del sentit práctic de nostres antepasats y de son arrelat amor á la terra hont vegeren la llum.

Es tant mes d' aplaudir la iniciativa de lo Sr. Durán y Bas, puig en las circunstancias actuals es de tot punt necessari, pera qui vol exercir á Catalunya la professió d' advocat, coneixe no solsament las disposicions de nostre dret, sinó las qu' están en vigor después de la publicació del vigent Códich Civil, cual article 12 ha sigut interpretat en sentit tan equivocacat, á nostre entendre, que avuy tenim aplicadas á Catalunya disposiciones contingudas en aquell Códich, que muy hauriam somiat poguessin, ni forsant molt la máquina, regular nostras relacions jurídicas. Pero quant per part dels que deurian vetllar per la conservació del dret y recta administració de justicia s' hi entreveuen miras mesquinas sacrificantho tot en benefici de la unificació, no pot esperarse altre cosa que lo qu' ens donan y no deu estranyarnos veurer aplicat á Catalunya lo Consell de familia que tantas molestias causa á qui 's veu obligat á formar part del mateix y cual mecanisme y camplicació tan lluny están de nostre manera d' esser, y tan inutil y perjudicial resulta pera 'ls interesos del menors que tenen necessitat del mateix.

Y es de aplaudir també l'elecció de D. Manel Durán y Bas respecte á las personas que dehuen desempenyar ditas cátedras, puig lo Sr. Rubió y Lluch ha demostrat en mil ocasions lo carinyo que profesa a nostre literatura y 'ls pochs comuns coneixements que poseeix respecte á lo mateix y en quant á D. Joan de Deu Trias y Giró notat es també son valer y son carinyo á las instituciones de la terra catalana, al igual qué son coneixement del Dret Romá, base del nostre text, cual cátedra desempeñará en l' Universitat de Salamanca y que li fou conferida despues de brillantíssimas oposicions.

No volém acabar sens felicitar colurosament al Excm. Rector de la Universitat de Barcelona, per la importán y útil reforma introduhida en lo primer dels Centres d' ensenyansa de Catalunya, esperant que continuará seguint lo camí emprés en la seguretat de que han d' agraírli tots los catalans y que sa obra ha de redundar en be de nostra terra, avivant en lo cor de nostre jovent las ideas d' amor á la literatura y al dret de Catalunya avuy, desgraciadament, massa desconeguts, per las deficiencias de nostra ensenyansa oficial.

B.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants d' avuy.—S. Rafel Arcangel, S. Bernat Calvó, bisbe de Vich, fill de Vilaseca. (Se venera á Vich). S. Martiní bisbe y mr., patró de Banyolas. Sta. Tais, penitenta. Lo martiri dels Sants Félix, bisbe d' Africa; Aduacto y Genaro, prebes; Fortunato y Septinio, lectors, quins foren degollats en temps de Diocleciá, per no volguer entregar los llibres sagrats segons estava manat per edicte imperial. Lo martiri dels Sants Aretas y 340 companys que foren assassinats en temps de Justino per un cacich jueu; S. Evergist, bisbe y mr. á Colonia; S. Proclo, bisbe á Constantinopla, quin ensenyá á son poble á cantar lo sagrat Trisagi en aquesta forma, de: S. Deu, S. Fort, S. Inmortal, etc., estant desde llavors en ús en l' Iglesia; S. Mogtorio, bisbe en la Bretanya; S. Marti Abad, en lo monastir de Vertace y S. March, solitari.

La missa en honor de S. Arcangel.

La Epistola del cap. V, de S. Joan.

Parroquia de S. Feliu.—Dia 24. A las 10 Ofici solemne.

Dia 25.—A las 10 ofici en honor dels Sants Crispi y Crispiniá, organissat per los mestres y fadrins sabaters.

Parroquia de la Concepció.—Dia 24. A las set se dirá missa ab Exposició del S. Sagrament. A las deu ofici. A las tres de la tarde ensenyansa de doctrina. A las quatre lo Sant Rosari y 's farà la funció de costum á S. Daniel.

Dia 25.—A dos quarts de set missa ab Exposició del S. Sagrament. Desde las sis á las nou se dirán misas cada hora y desde las nou á las onze cada mitja hora en sufragi del ánima de doña Manela Gambús.

Notas oficiales

Ab fetxa del 22 van ingressar en las caixas municipals per drets de consums y matadero, la cantitat de 706'71 ptas.

En lo Registro Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 23.

Defuncions: Ramon Boca Font, 4 mesos.

Naixements: Benita Jam Torras.—Emili Bosch Domenech.—Coloma Godo Zayas.—Enrich Trelis Reig.

Matrimonis: Pere Mateu Arch ab Ana Milá Gibert.

Abortos: 0.

NOVAS

Lo de la *cariñosa* y mes que carinyosa *cariñosísima* despedida al ex-(sinónim de fástich) Gobernador civil de Barcelona, senyor de Hinojosa, que ahir omplenava las columnas de la major part dels periódichs de la capital, 's veu que era una frase que 's dirian á cau d' orella los periodistas, sobre tot aquells que no están afiliats al partit conservador, ni á cap altre, com per exemple, los del *Diario* de don Joan Mañé y Flaquer.

Vaja, que posats á fer comedia 'n saben los excelentissims senyors de ploma y llapis.

Cariñosísima despedida..... Qualsevol que ho llegeixi s' ho creurá de bona fé y fins li doldrá no haver perdut una estoneta pera contemplar tan bell espectacle.

Peró nosaltres que per casualitat ho presenciarem nos fá pena que la premsa, en lloch d' ésser lo reflexo fiel dels aconteixements, 's converteixi en un paperot ahont s' hi estampin ab la major tranquil·litat las mes solemnes mentidas.

Es clar que hi aná algú á despedir al senyor Hinojosa, que sempre

deixan personas *agrahidas* los quins ocupan tan elevats càrrechs; es clar que no hi faltavan m'ja dotzena de grans senyors, vincladissos d'espínada, que'ls hi convé estar be ab tothom, fins ab lo senyor de Hinojosa, per alló de si, per desgracia, algun dia torna; es clar que també hi vejerem algun qu'altre, pochs per sort, dels amichs regionalistas dels regionalisme que deu tenir pera son ús particular lo senyor de Hinojosa; es clar que no hi faltavan los burots de categoria y alguna altra mena de gent de tal naturalesa; pero d'aixó á soposar que Barcelona feu una entussiasista y *cariñosísima* despedida al senyor de Hinojosa hi va tanta diferencia, com de nosaltres al negre de la Riba.

Y després lo senyor don Joan Mañé y Flaquer, podrà de tant en tant, anatematizar ab sa ben trempada ploma las exageracions y perills del *reporterisme fi de sigle*.

Vaja, ja no sabém a qui creure.

Aquesta nit en los teatros Principal y Euterpe, tindrán lloch grans funcions de ópera italiana.

En lo Principal se posará en escena *Rigoletto*, per las Srtas. Wermez y Alberti y los Srs. Brotat, Romeu y Boldú.

En l'Euterpe se repetirá la ópera *I Pagliacci* y 'l quart acte de la ópera *L'Ebreá*, en las quals hi pendrá part lo aplaudit tenor senyor Constantí.

En lo Saló Sabadellés (Jan), tindrán lloch avuy dos grans balls de tarde y vetlla, están confiats los programas á la orquesta *Muixins*.

Acompanyat d'un atent ofici que firman lo President senyor Gambús y lo Secretari senyor Guillen del Club Velocipedista d'aquesta ciutat, hem rebut un elegant carnet, concedintnos entrada lliure en lo local del Club.

Agrahim de veras á la Juuta del Club Velocipedista, la deferencia de qu'hem sigut obgete. Grans mercés.

Avuy celebren los vehins de la part de vall de la Rambla la festa que dedican anyalment á Ntra. Sra. de la Salud.

A la nit, tindrà lloch com es costum de tots los anys, un ball en lo teatro dels Camps de Recreo, ab la orquesta *Chapi*.

En lo teatro de la Associació de Católichs se posará avuy en escena una extraordinaria representació del popular drama en 6 actes y un prólech de D. Manel Ortiz de Pinedo: *Los Pobres de Madrid* y 'l monólech *Lo Charlatán*.

Los mestres y fadrins sabaters de aquesta ciutat, celebrarán demà dilluns, dia 25, la festa de sos patrons Sants Crispí y Crispiniá, ab ofici

solemne á las 10 del matí en la parroquia de S. Feliu y ab concert y ball á las 9 del vespre, en lo Saló de Novetats (Cruz), corrent los programas á cárroch de la reputada orquesta *Fatxendas*.

Tenim notícias de que en lo Ministeri de la Guerra 's fan los traballs necesaris pera lo llicenciament de tots les soldats que portan mes de quatre anys de servey actiu, comprenent també 'ls reservistas del 91.

Ahir á la nit va celebrarse en lo Centre Excursionista de Barcelona una vetllada necrológica á la bona memoria del intrépit excursionista lo celebrat escriptor catalá en Carles Bosch de la Trinxeria, mort fa poch á la Junquera.

Fa ja alguns dias que está malalta de molt cuidado la distingida esposa de nostre bon amich en Joan Turull y Sallarés.

Afortunadament sembla que comensa á presentar millor aspecte la malaltia, essent de creurer que seguint aixís no tardarem molts dias en poguer donar compte de sa franca y radical millora.

No cal dir quan nos alegrariam de poguerho fer mes aviat, com son nostres desitjos.

Resoltament aquest vespre á las 9, tindrà lloch en lo Centre Catalá la sessió íntima de que ahir parlavam en lo qual nostre estimat amich y company en Francisco de P. Bedós, donará lectura de sa nova obra dramática titulada: *La Flor de la immortalitat*.

Se 'ns assegura que per las próximas festas de Tots Sants, en l' Ateneo Sabadellés se prepara una extraordinaria funció, posantse en escena lo drama de Zorrilla: *D. Juan Tenorio*.

Ha mort en l' Hospital Militar de Barcelona 'l soldat procedent de Filipinas Joan Moredell y Vergés, fill de Tortellá. (E. P. D)

Segurament que los tabalots que al só del *Cadiz* l' empenyian cap al barco, no anirán á acompanyarlo al cementiri, ni li resarán un Pare Nostre.

Definitivament lo dia 28 d' aquest mes tindrà lloch á Madrid la inauguració oficial de l' Exposició d' industrias Modernas.

Segons notícias particulars qu' hen rebut, en algunas instalacions hi ha sigut colocat l' escut de Catalunya, y també 'ls rotols redactats en nostra llengua nacional

Aplaudim lo bon acert dels tals expositors

Lo guarda de punt de una de las casillas situadas en la carretera de Sta. Perpétua, prop de la fábrica de los senyors Corominas Salas y

C.² que dias passats tingué la desgracia de sufrir algunas cremaduras d' importancia, ha mort después de horribles sufriments, víctima del seu deber. (E. P. D.)

Aquestos dias los diaris dels cinch céntims al donarse compte del naufragi del vapor Tritón han dit que entre 'ls passatjers que s' habian recullit hi havia 33 *personas* y 15 *soldats*, com si los soldats no fossin *personas*. Sense comeniaris.

En la exposició elevada per la Lliga de productors del Principat de Catalunya, se demana: que 's reglamenti pera Filipinas la concessió de plassos prudencials pera justificar la nacionalitat y embarch legal de las mercaderias originarlas y procedents d' Espanya, en lo cas de que no consti clarament algun dels extréms en la factura d' exportació duplicada, qual comprovació podrá ferse ab la principal arxivada en la Aduana d' origen; que las diferencias de més en quantitat entre lo consignat en las facturas d' exportació y 'l resultat del reconeixement quan excedeixin del abono legal, justificat que sia l' origen nacional de la mercaderia, se pesin ab la imposició dels drets estrangers corresponents en la part relativa á las mateixas diferencias, y que las diferencias en menos se carreguin solzament ab los drets fixats pera 'ls géneros nacionals que corresponguin á las mercaderias que faltin; y per últim, que s' equiparin las ordenansas filipinas ab las de la Peninsula, establint lo 8 per 100 del abono, fora de penalitat si no excedeix aquets tipo pera las procedencias nacionals, compensantse unas ab otras las partidas d' una mateixa declaració.

En la última reunió general extraordinaria que tingué lloch en lo Centro Industrial, quedá constituïda la Junta interina que á continuació segueix.

President, D. Ricardo Molins y Sallarés.—Vis president, D. Joseph Buxó y Pi.—Tresorer, D. Magi Caralt.—Vocal primer, D. Fermi Moratonas.—Vocal segón, D. Mateo Rifá.—Vocal tercer, D. Joaquím Montané.—Contadó, D. Cayetano Masllovet.—Secretari, D. Matías Viñas y Cantaló.—Vis-secretari, D. Felio Griera y Crespi.

A Alzola hi passá l' istiu una senyora que s' entretenia á ensenyar lo castellá á las noyas de la població. Un sacerdot de la població comprent que es una gran veritat lo que escrigué En Cánovas quan afirmá que 'ls bascongats devían la puresa de sas ideas y costums á que en sa majoria no sabian lo castellá, y que 'l dia que sapiguessen aquest idioma perdrian las unas y las otras, recomaná á las noyas no assistissin á la esmentada escola.

Per efecte d' aquesta recomanació, enguany no ha assistit ni una sola noya á rebre las lliçons de la senyora castellana.

En sa finca de Milans nostre compatrici don Joseph Voltá y Vivé, obsequià ahir ab un dinar á los Excms. é Ilms. Srs. Bisbes de Barcelona y Vich, haventhi assistit també moltes altas personalitats.

TELEGRAMAS

Madrid, 23, 8'30 m.—Lo projecte de contestació á la nota de Mr. Woodford, llegit ahir en lo Consell de Ministres, ha sigut tema preferent de totes las conversas, la impressió general es bona, havent sigut rebuda la notícia de que 'l govern adoptaria una actitud enérgica ab general satisfacció.

A nit després del Consell, Mr. Woodford envià á son govern, pel cable, un despaig xifrat de mes de 2.000 paraulas que 's suposa contenir los acorts pressos pel Concell de Ministres. Se espera que tot seguit rebrá Mr. Woodford instruccions dels Estats Units y quedarà plantejada la qüestió en termes decisius. No mes faltaria qu' á última hora 'ns enredessim.

Madrid, 23, 11 m.—Un telegrama de Washington diu que 'l senyor Dupuy de Lome ha dit á Mr. Sherman que la autonomia de Cuba será semblant á la del Canadá, existint com á única diferencia lo que 's relaciona ab la organització militar.

Sembla que en la administració dels fondos invertits en la construcció del nou hospital de S. Joan de Deu, d' aquesta cert, s' han descobert alguns abusos, que donarán lloch á un ruidós escàndol administratiu. Com 's veu la immoralitat va cundint de dia en dia que es un gust.

Madrid, 23, 5'15 tarde.—Un altre desgracia marítima: S' ha rebut un telegrama en lo Ministeri de Marina donant compte que en aigües de S. Carles de la Rápita ha naufragat 'l llaut *Paqueta*, tenint que lamentar desgracias personals.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'05 d.
» á la vista.	33'35 p.
Paris. » »	32'70

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera familias y particulars; molta netedat y economia.

Espartería, 6, y Vidriería, 12
(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36. — SABADELL.